

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana VII., Zadržni dom 269.

Ček, račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 129.

V Ljubljani, sobota 24. julija 1926.

Leto I.

Nov vladni napad na delavske pravice in delavski denar.

Vlada hoče zadaviti Delavske zbornice.

Naše čedne kapitalistične vlade delajo že nekaj let na radikalnem demontiranju socialno političnih ustanov, na odpravljanjem socialno politične zakonodaje. V tem svojem poslu so res pridne, ekspeditivne, dosledne. Naše delavstvo je dalo zato svoji nejevolji že večkrat duška, protestiralo je in grozilo; tuintam se je vlada vsaj za trenutek vendarle vdalja, svoje namere pa ni nikoli definitivno opustila. In tako se je zgodilo, da kar ni molga izvesti prej, je poskušala doseči poslej — in ko je že naznanila, da bo ukinila celo ministrstvo za socialno politiko, je mislila, da je prišel pravi čas, da se vse de celo na od delavstva zbrani denar.

Zadnje dni bi moralo ministrstvo za socialno politiko vendarle odobriti proračun delavskih zbornic, pa se je v zadnjem hipu oglašil minister za finance, in povedal, da se proračun v oni višini, kakor so ga predlagale delavske zbornice, ne more odobriti, da se ga mora zmanjšati, takorekoč v celoti odkloniti, ker ministrstvo financ je pač tukaj zato, da denar prejema, ne pa zato, da bi ga komu oddajalo, zlasti pa, da bi ga oddajalo delavskim in socialnim svrham. Kako so mogli sploh socialisti in sploh delavske zbornice priti na tako originalno misel? Ali niso imeli že dovolj prilike, poznati socialna načela in finančne navade vlade?

Kratkoma: ministrstvo financ se je spravilo na omenjeni proračun in naznanilo, da bo ono odobrilo n. pr. pri proračunu naše delavske zbornice, ki je znašal dva in pol milijona Din, kvečjemu 750.000 Din, ki so deloma že porabljeni; vsled česar je sedaj resno ogroženo vso nadaljnjo, smotreno delovanje zbornice.

Kako kvitirati to najnovejšo predrznost?

Ali naj delavstvo skomizgne z rameni in gre mirno preko tega neopravičenega, nezakonitega udara na njegove najnujnejše potrebe in pravice, na njegov denar?

Da, na njegov, na delavski denar!

Kajti, denar za Delavsko zbornico se zaračuna delavcem pri njihovem bolniško zavarovalnem prispevku; 5 odstotkov od vsote, ki jo delavci plačujejo za bolniško zavarovanje, je namenjenih za vzdrževanje delavstvu prepotrebnih Delavskih zbornic. Ta odstotek plačujejo delavci ravno tako redno, kakor svoj prispevek bolniško zavarovalnemu uradu; od delavstva za Delavske zbornice plačani in zbrani denar znaša že danes čedne milijone. S temi milijoni bi moralo razpolagati delavstvo, ono bi jih moralo vporabljeti, ono bi moralo o višini letne kvote za zbornice odločati. Vlada si je pa vtepla v glavo, da je ta delavski denar tudi njen, pa si lasti pravico ž njim razpolagati, dasi je denar ves od delavstva, samo od delavstva!

Dosti je tega! Po briskiranju starostnega zavarovanja, po bagateliziranju starostnega zavarovanja, po splošnem okrnjenju in omalovaževanju socialne delavske zaščite, po krutem izigranju

brezposelnih, ki čakajo še vedno na obljubljeno podporo iz sredstev, ki so jih zopet sami zbrali in s katerimi vedno vlada na svojo roko manipulira — naj pridejo sedaj na psa še Delavske zbornice, te edine zaščitnice delavskih potreb in pravic?! Ne, to se ne sme zgoditi, to ne smemo na noben način dopustiti!

Naj vlada ve, da bo zadela na tem vprašanju na tak odpor, kakor si ga sama najbrže ne želi.

Mera je polna! Delavstvo se ni zaman borilo za Delavske zbornice, ni zaman napelo vse svoje sile, da si zagotovi večino v teh ustanovah — ono hoče, da Delavske zbornice delajo, da se jim dajo potrebna sredstva za uspešno delo.

Ministrstvo financ nima vobče pravice izpreminjati proračunskih predlogov Delavskih zbornic. Delavske zbornice so predložile v smislu štatutov svoj proračun ministrstvu socialne politike — če bo to ministrstvo poročilo n predloge odobrilo, jih mora odobriti tudi ministrstvo financ. Taka je bila praksa doslej in pri tej praksi mora ostati. Že ta praksa je bila slaba, sedanja praksa ministrstva financ je pa naravnost katastrofalna.

Če se vladi ta najnovejša nakana na škodo Delavskih zbornic posreči, je paralizirano vsako socialno zaščitno, posredovalno in vzgojno delo Delav. zbornic. Tako okrnjenje, za delo nesposobne, brez zadostnih sredstev vzdržane zbornice je bolje da prenehajo takoj obstojati, da se ne bo varalo domačo in inozemsko javnost z izgovorom, da imamo tudi pri nas delavske zaščitne urade.

Socialno politična reakcija, ki razsaja neusmiljeno že nekaj let in ki se vodi iz najvišjih vladnih mest s trdo pestjo, slepo strastjo in brutalno vse uničevalno doslednostjo, mora končno naleteti na hud, nezlomljiv odpor.

V trenutku, ko se vlada pripravlja, da ugonobi poslednje ostanke socialne politike ter onemogoči vsako uspešno delo v Delavskih zbornicah, kličemo vsemu razredno zavednemu delavstvu:

Vkup in v boj za svobodno in dela sposobno Delavsko zbornico! Rešite pogina naše Delavske zbornice! Delavske zbornice delavcem! Delavski denar delavcem in njegovim ustanovam! Dovolj je bilo preziranja, dovolj je reakcije!

Vrnite denar, ki so ga delavci zbrali za slučaj brezposelnosti, vrnite delavskim zbornicam denarna sredstva, ki so jih delavci sami nabrali in ki so od delavstva samega!

Roke proč od delavskega denarja in delavskih zbornic!

Delavci, na plan!

Vladna in industrijska skrb za poplavljenca.

Kako kani vlada pomagati poplavljenim krajem smo že povedali: naznanila je najprej, da bo nakazala poplavljenecem par milijonov dinarjev, koj nato pa je osrečila državne nastavljenca z razveseljivo vestjo, da se jim bodo dosedanje sijajne plače znižale, kajti nekdo mora vendar pomagati poplavljenecem, in to ne gre, da bi se jim pomagalo iz državnih sredstev in morda celo iz vladnih dispozicijskih fondov, ki so, kakor znano, namenjeni koristnejšim in nujnijšim stvarim. Taka je torej potreba, da morajo baš državni nastavljenca pokazati še enkrat svojo tradicionalno državno in patriotsko požrtvovalnost. Do tukaj je torej, vsaj od strani vlade, že preskrbljeno za poplavljenca kraje in za suhe finančne blagajne. Potrebno je pa bilo, da so svojo skrb za žrtve tega usodnega deževnega poletja izpričale tudi druge častitljive naše državne korporacije. Tako se je zgodilo, da so se oglašili tudi belgrajski industriji in trgovci in povedali, kaj in kako mislijo s to rečjo. In res: mnenja so ti belgrajski »privredniki«, da je treba v tem pogledu vendar nekaj ukreniti, pokazati svoj patriotizem, in so zato predlagali, da naj se državnim uradnikom odtegne kratkoma vsaj eno polovico mesečne plače, in ker so morali pri tem izpričati, da so gospodarski krogi tudi pripravljeni nekaj žrtvovati, so predlagali, da naj Narodna banka

odkaže fondom za poplavljenca vse lanske letne obresti, člani industrijskih, trgovskih in bančnih upravnih svetov pa naj žrtvujejo zaenkrat vsaj svoje težko zaslužene — tantijeme! Mislimo, da so naši industriji in trgovci s tem dovolj sijajno pokazali, kako gore in plamte najčistejšega patriotizma: najprej naj se odtegne uradnikom polovico ene mesečne plače, nato naj se pogleda, če je ostalo še kaj lanske letne obresti v železnih blagajnah Narodne banke — končno naj pa tudi člani upravnih svetov žrtvujejo vsaj svoje tantijeme. Da se prav razumemo: da žrtvujejo le tantijeme, ne morda polovico svojih dohodkov enega meseca. O, ne! To polovico naj dajo državni nastavljenca, katerim se, kajpak, mnogo boljše godi in katerih mesečni dohodki so mnogo večji, kakor pa dohodki naših industrijcev, trgovcev in bančnikov!

Tako vidimo, da skrb za katastrofalne povodenjske posledice i vlada i gospodarski krogi. In da skrb tako pravično in modro, da so za njihove predloge in odredbe navdušeni i poplavljenca i državni nastavljenca. Navdušeno je celo vreme samo. Dež je začel že spet pridno liti. Saj je bil res potreben, da pogasi ves ta sveti ogenj vladne in kapitalistične nesebične patriotske požrtvovalnosti.

Kriza v ruski komunistični stranki.

V ruski komunistični stranki se bije spet hud notranji boj. Ta notranji boj je že zavzel tako obsežne dimenzije, da se z njim ne bavijo več samo vrhovni strankini odbori in vodilni ruski krogi, marveč je ta spor zavzel in vzvalovil ves ruski proletarijat. Spor je tokrat izzvalo vprašanje aktivnosti in eksistenčne upravičenosti tretje internacionale in njenih odnosov do priključenih komunističnih sekcij v izvenruskih deželah.

Močna skupina ruskih komunistov pod vodstvom Medvadjevsa, Ihljaknikovsa in bivše poslanice v Oslu Kolontajeve, zahtevajo nič več in nič manj kot popolno likvidacijo tretje internacionale in vidijo v tem prvi in glavni pogoj notranje sanacije Rusije in njenega vpliva v ostalih evropskih državah.

In ne samo to: opozicija zahteva naravnost in odkrito, da se vse še obstoječe sekcije tretje internacionale na svetu spojijo s splošnim mednarodnim delavskim gibanjem.

V izjavi, ki jo je izdala omenjena opozicija in ki je bila objavljena v moskovski »Pravdi«, čitamo med drugim tudi to-le:

»Delo »Kominterne« nas ne približuje mednarodnemu proletariatu, marveč oddaljuje. Posledice tega so: Popolna desorganizacija delavskega gibanja v evropskih državah. In če se že kje ustanovljajo in vzdržujejo kakse sekcije tretje internacionale, se to vrši na stroške ruske delavske mase.«

Izjava opisuje nadalje škodo, ki jo je utrpelo mednarodno delavsko gibanje vsled zgrešene razbijaške taktike »Kominterne« ter nadaljuje: »S to taktiko se v resnici vstvarja in vzdržuje tolpo malomeščanskih suženjskih duš, ki se za rusko zlato

predstavljajo kot proletarijat in zastopajo v »Kominterni« »revolucionarno delavstvo.«

»Naše presojanje« — pravi izjava — »evropske socialne demokracije je v ostrem nasprotju s presojanjem naših voditeljev. Likvidirati moramo samostojne sekcije tretje internacionale, da se napravi konec desorganizaciji delavstva v splošnem in ločitvi ruskih mas od delavskih mas v evropskih državah v prospeh in dobrobit obeh!«

O teh zahtevah opozicije se bo nedvomno razpravljalo tudi na prihodnjem kongresu komunistične internacionale. Ali bo opoziciji uspelo prodreti s svojim treznim gledanjem, ni še mogoče z neko gotovostjo predvidevati, izven vsakega dvoma je pa, da mora to gledanje prej ali slej zmagati, ker odgovarja spoznanju in pravilni, objektivni oceni situacije.

Angleški rudarji nočejo kloniti.

Zgovorni primer vztrajnosti in solidarnosti.

Angleška rudarska stavka traja že tretji mesec, podjetniki so napeli vse sile, da privedejo rudarje spet na delo — seveda za ceno, da pristanejo na znižanje plač in podaljšanje delovnega časa. Rudarji pa nočejo biti grobokopi lastnih pravic, nočejo kloniti. Solidarnost in vztrajnost stavkarjev imponira celo kapitalističnim listom, ki priznavajo, da so rudarji združena in disciplinirana in zato nepremagljiva armada. Vsled dolgotrajnosti stavke je prišla tudi vlada sama v mučen položaj. Angleška javnost smatra namreč, da je vladni afront proti štrajkaščim rudarjem osokolil rudniške magnate, ki so postali čedalje bolj nepopustljivi, vsled česar trpi sedaj ogromno škodo celokupna angleška industri-

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

ja. Premog se mora uvažati iz drugih držav, nekatere industrijske panoge — kakor n. pr. tekstilna — delajo le v skrajno skrčenem obsegu. Če se rudarska stavka kmalu ne konča, preti celokupnemu angleškemu gospodarstvu neizmerljiva katastrofa. Javnost smatra, da je tega stanja v dobršni meri kriva angleška konservativna vlada, zato se obrača proti konservativnim stranki in vladi. Vlada se zaveda, da bo pri prihodnjih volitvah po notah tepena; znaki širokega ljudskega nerazpoloženja se kažejo tudi v parlamentu samem. Rudarska stavka bo med drugim izzvala tudi radikalno notranjo politično preorientacijo Anglije. Rudarji se zavedajo, da se obrača razvoj stvari njim v prid, zato vztrajajo, zato izjavljajo, da nočejo kloniti.

Orjaška borba angleških rudarjev, njihova sijajna, nezlomljiva solidarnost služi delavstvu vsega sveta kot vzor, kako je treba braniti svoje ogrožene pravice in razumeti razredno solidarnost.

Za tepeno in križano in od vseh bogov zapuščeno jugoslovansko delavstvo, kateremu se dan za dnem ogroža obstoj in jemljejo najelementarnejše pravice, je ta borba zgovern opomin, kako se je treba braniti in bojevat. — Živeli angleški rudarji!

Njihova politična morala in njihovo transakcijsko rodoljubje.

V mariborskem občinskem svetu so se v torek obravnavale prav čedne stvari. V našem listu smo pred dvema mesecema objavili vrsto člankov o gospodarstvu v mariborski mestni hranilnici. Omenili smo med drugim slučaj Mariborske tiskarne, ki je svoje delnice prodala hranilnici, nato pa spet kupila, itd. Omenili smo v onih člankih še kup drugih čudnih stvari, povdarjali, da se mora poslovanje Mestne hranilnice revidirati ter sploh opozarjali, da je hranilnica pupilarno varen zavod, katerega poslovanje se ne sme istovetiti s poslovanjem privatnega bančnega in strankarskega podjetja. Navedli smo v zvezi z vsem tem tudi razne čudne politične zveze, ki so igrale pri stvari svojo še bolj čudno vlogo. O vseh teh in takih rečeh je bilo v Mariboru vobče dosti govora in naši pridni in požrtvovalni občinski zastopniki so energično nadaljevali svojo akcijo v prid mestnih hranilcev in mestnega prebivalstva sploh. Blokaška klerikalno-demokratska in narodno socialistična radikalna večina se je dolgo izmikala, morala se je pa končno udati zahtevi, da se preišče poslovanje Mestne hranilnice, napravi red — in s tem kraj vsem mogočim govorikom. Vršila se je dolgotrajna, natančna revizija in imenovana je bila posebna komisija iz predstavnikov vseh na občini zastopanih strank, da poročilo preštudira ter stavi svoje predloge. Revizijsko poročilo je izzvalo pravo senzacijo, izvedele so se razne stvari, ki pisano osvetljujejo patriotsko čistost gotovih znanih meščanskih političnih voditeljev, velikih rodoljubov in še večjih sestavljalcev stroškovnikov za posredovanje. Toda zgodilo se je med tem še drugo, še vse bolj nemoralno dejanje. Našli so se izmed samih predstavnikov občinskega večinskega bloka ljudje, ki so dotično revizijsko poročilo, ki je bilo namenjeno le za

člane imenovane občinske komisije, zanesli v javnost, ga prečitali na javnem shodu, kovali iz stvari oni sami politični kapital za svojo stranko. In našli so se nadalje tudi ljudje, ki so revizijsko poročilo objavili v zagrebškem »Morgenblattu«, da pokažejo zlasti na demokratsko stranko, ki je pri stvari prizadeta, ker se v poročilu omenjajo zlasti njeni pristaši. Seveda ne samo njeni, kajti prilike so se poslužili tudi drugi, in klerikalna stranka sama, ki bi bila stvar rada izrabila v svoj prid, se je pošteno vrezala, ker se je izkazalo, da ni njena krivda nič manjša. Po dolgem cinčanju sem in tje, se je morala končno, vendarle sklicati občinska seja, ki naj razpravlja o vseh teh in takih rečeh, ki so vzbudile v mestu toliko hrupa in odprle marsikomu oči. Za to občinsko sejo je vladalo ogromno zanimanje, blok se je opravilo bal. Poskusil je v zadnjem hipu preprečiti javno razpravo. Demokrat dr. Lipold je predlagal, da naj bo seja tajna, sodr. Petejan je pa v imenu socialističnih občinskih zastopnikov izjavil, da je stvar javnosti itak že znana, revizijsko poročilo se je že prebralo na javnem shodu in priborilo v listih, ako se bo kljub temu skušalo reševati vso stvar tajno, bo socialistična stranka primorana sklicati javne shode, da pojasni ljudstvu, kako se je gospodarilo in kako pojmujejo vepatriotski voditelji svoje rodoljubje. To je učinkovalo; seja je bila javna, galerija vsa zasedena — in dokaj razburjena. Po prečitaju revizijskega poročila se je javil k besedi sodr. Petejan, ki je v daljšem, zasnovanem govoru pokazal na nemoralnost posameznih strank, ki tvorijo občinsko večino in ki skušajo izrabiti to hrupno afero v svoj prid. Omenil je postopanje radikalcev, nato pa dvolično, zahrbtno igro klerikalcev, ki bi hoteli izigrati in zaslužiti po poročilu težke prizadete demokrate, dasi so tudi sami na nerednostih in nepravilnostih ravno tako prizadeti, kakor vsi drugi. Kvital je primerno, razume se, tudi delo in posele demokratov. Poštena javnost obsoja i ene i druge. Predlagal je radikalno spremembo hranilničnih pravil. Če že jamci občina z vsem svojim imetjem za transakcije Mestne hranilnice, je tudi prirodno, da ima občina sama predvsem odločevati pri postavljanju upravnega sveta. Govorila sta nadalje sodruga Bahun in Oslak, ki sta v lepih govorih podvrkla neizprosnih kritiki postopanje posameznih strank, gospodarstvo hranilnice, opisala vsa nevezdržnost in nemoralnost sedanje občinske večine, ki se ruši in krha na vseh koncih in krajih. Demokratski govornik, dr. Lipold, je zaman skušal rešiti težko prizadeti ugled svoje stranke in blokaško večino ter rešiti obenem s svojim predlogom privilegije upravnega sveta Mestne hranilnice. Dr. Kukovec je pa imel pogum očitati klerikalcem kar direktno njihovo dvojno igro. Medsebojni prepri med pristaši združene večine je kajpak vzbudilo obilo smeha na galeriji in med našimi občinskimi zastopniki, ki so spremljali to medsebojno blokaško razračunavanje s primernimi medklci. Večina je bila pošteno poparjena, ker je čutila, da je zaigrala svoj poslednji upliv v mestu.

Predlog dr. Lipolda je bil odklonjen; posebni ošek bo rešil in stiliziral predloge o imenovanju in sestavi hranilničnega upravnega sveta. Socialistični zastopniki bodo nadaljevali to borbo do kraja in uverjeni smo, da bodo tudi uspeli, kakor so uspeli doslej.

Tudi to značilno vprašanje bi ne bilo še rešeno, da niso naši sodruzi pokrenili to vprašanje in vodili vso to borbo s takim razumevanjem in energijo.

Meščanski blok je razkrinkan. Socialistična kritika je bila potrebna, da se reši ugled in interese Mestne hranilnice, ki mora služiti, kakor je sodr. Oslak pravilno povdarjal, komunalnim svrhnam, ter da se pokaže, kakšen je vepatriotizem vepatriotov vseh strank.

Sklenjeno je!

Ministrski svet je torej na svoji četrtkovi seji sklenil, da se državnim nastavljenjem prejemki znižajo in sicer na osnovi načrta, ki ga je bil svoječasno predložil minister financ. Znižane se bodo osebnih draginjnske doklade vseh nižjih in višjih kategorij po istem redu, kakor so državni nameščenci razdeljeni v uredbi o draginjnskih dokladah. Znižajo se tudi honorarji in fantijeme. Nižjim uradnikom in uslužbencem do 2000 Din mesečne plače se bodo znižale doklade za okoli 50 Din in najbrže še več. Vpokojevcem, vpokojevcem po starem zakonu, se doklade ne znižajo, pač pa onim, ki so bili vpokojeni po novem zakonu. Odredba stoji v veljavo že s 1. avgustom. Posebni komite bo načrt definitivno štilliziral — nato bo ta najnovejši pravični in človeški sklep vlade gotov in za vse čase dovršen in po njem se bo prav gotovo sestavil tudi proračun za leto 1926-27.

Bolj krvave šale svet še ni videl. To je mogoče samo pri nas. Leta in leta obljublja vlada državnim nastavljenjem zvišanje prejemkov — sveto in sakrosanktno in slovesno in vladno uradno to obljublja — nazadnje ti pa kar čez noč sprejme načrt zakona, ki državnim nastavljenjem še te bedne prejemke znižuje!

O, bog! Kje drugje bi bilo to mogoče?

Samo pri nas, v zemlji vseh možnih nemožnosti.

Sklenjeno je!

V Zagrebu so sklicali javen protestni shod, da ogorčeno protestirajo proti taki azijski praksi — ali bo pa kaj pomagalo? Državni nastavljenji so preveč že služili najrazličnejšim političnim koterijam, da bi se mogli še enotno uveljaviti. Vlada ve, da so državni nastavljenji politično zasluženi in desorganizirani in na tem zida.

Sklenjeno je!

Na prizadetih je sedaj, pokazati, če morejo vsi mirno preko njih, v kruti zasmeh pravičnosti in dane besede!



Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Vse to je delal ne računajoč na bodočo nagrado. Po njegovem naziranju ni posmrtnega življenja. On, ki je strastno gorel za nesmrtnost, jo je za sebe zanikal — to je bilo v njem protislovje. On, ki je imel tako toplo dušo, je bil obvladan od tiste hladne, odbijajoče filozofije, materialističnega monizma. Imela sem navado mu to oporekati, govoreč, da njegovo nesmrtnost mērím po trepetanju njegove duše in da bi morala brezkončno dobo živeti, da bi mogla vse izmeriti. Temu se je smejal, me objel in me nazival svojim ljubim metafizikom. Utrujenost je zbežala z njegovih oči in v njih se je zasvetila luč njegove ljubezne sreče, kar je samo na sebi nov in zadosten dokaz njegove nesmrtnosti.

Imenoval me je tudi svojega dvojnika in izjavil, kakor je Kant v smislu čistega razuma odstranil razum zato, da lahko časti boga, tako sem kriva tudi jaz nekaj podobnega. In če sem svojo krivdo priznala, zagovarjala pa jo kot nekaj zelo pametnega, me je stisnil še bolj k sebi in se smejal, kakor se lahko smeje samo svojelasten častilec boga.

Bila sem mnenja, da je duša projekt božjega znamenja. In ako me je nazival svojim ljubim metafizikom, sem ga jaz nazivala svojim nesmrtnim smrtnikom. In tako sva bila v najini ljubezni srečna. Oprostila sem mu njegov materijalizem radi njegovega mogočnega svetovnega dela, ki ga je, ne misleč na dobiček, izvršil.

Bil je ponosen. Kako bi tudi ne bil? Saj je vsak orel ponosen. Po njegovem razumevanju je v življenju, ki je ograničeno s smrtostjo, lepši občutek čutiti se bogu podobnega, kakor pa občutek boga, čutiti se bogu enakega. In tako je bil navdušen za tisto, kar je imenoval svojo smrtost. Rad je citiral fragment neke pesmi, katere pa ni mogel v celoti dobiti. Tudi se je zaman trudil, da bi zvedel ime avtorja. Tu podajam ta fragment, ne samo zato, ker ga je on ljubil, nego ker zaznamuje protislovje med tistim, kar je vladalo v tisti duši in med tistim, kar je odsevalo iz tvorbe taiste duše. Zakaj, kako mora človek v žarom in trepetom in strastnim navdušenjem nekaj takega napisati in ostati vendar le samo prah, majhen košček izginjajoče moči, mimoideči pojav?

Evo:

Za samo veselje in sam profit sem iz matere v svet se otel, in srečo svojih brezkončnih dni bi vsakomur rad vrisal razodel. Dasl sem smrtén kot vsak zemljan in lahko vsak čas me smrt dohiti, vendar sem vedno in vsepovsod pil iz čaše veselja, ponosa, moči in sladkosti ženske krvi. Kleče jo popijem do dna, to pijačo vseh pijač, kar jih je, kar jih ni. Napivam zdravico življenju in smrti, veselo prepevam svoj spev, saj kadar umrjem, spet drugi »jaz« bo čašo v svoje dlani prevzel.

Ne veš, Gospod, da jaz sem tisti mož, ki si iz raja ga pregel? Pa se povrnem tja, ko se vsemir od neba do morja na dvoje bo preklal. To je moj svet, moj lep svet, svet mojih sladkih brid, odkar sem prvič v materino grud zavekal svoj otroški krik.

Prvega avgusta vsi v Šoštanju!

V nedeljo, 1. avgusta, se bo vršila slovesna otvoritev novega Zadrúžnega doma v Šoštanju.

Ta dan pomeni za vse delavske organizacije velik dogodek, kajti nov velik delavski dom, najlepša stavba, na najlepšem prostoru v Šoštanju pomeni, da je delavski pokret dobil zopet novo zatočišče — novo koncentracijsko točko, v kateri bo zbiral in vežbal svoje sile in iz katere bo širil kulturo, moč in ugled delavskega ljudstva.

Vse organizacije, zadrúžne, strokovne, politične in kulturne se morajo zavedati važnosti te prireditve, zato je potrebno, da razširijo med svojim članstvom čim večji interes za to slavno, ki pomeni nov korak k gospodarski osamosvojitvi razredno zavednega delavstva.

Zato naj bo parola vseh zavednih članov delavskih organizacij:

prvega avgusta vsi v Šoštanju!

Ker bo vožnja najbrže polovična, bodo posetniki te slavnosti lahko izrabili to ugodno priliko, da si ogledajo poleg novega impozantnega doma še prekrasno saško dolino in pa prijazni delavski Šoštanj. Glede informacij o tej slavnosti naj se obrnejo interesenti na naslov: Anton Rožič, Zadrúžni dom v Šoštanju! Zlasti število udeležencev je treba čim prej prijaviti na zgornji naslov.

Na svidenje prvega avgusta v Šoštanju!

Dnevne novice.

Maksimović v Zagrebu, Radić v Belgradu — oba na krivi poti. Sedaj se že spet na dolgo in široko govori in piše o vladni krizi in o Radiću. Dokler je zlomek čepel v dalmatinski banji, je bil še mir, komaj se je vrnil v svoj pregrešni Zagreb, pa se ga je že lotila besedna driska. Govori, pojasnjuje, grozi; Belgrad — pardon Uzunović — se trese, pa je postal v Zagreb Maksimović, ki je nedvomno sposoben mož, da na licu mesta napravi Radićevemu besedičenju kraj, odnosno da Radića, ki je hotel v Belgrad, obdrži v Zagrebu. Pravijo, da bi bil Maksimović to reč krajšim potom uredil, tako n. pr. kakor pred letom in toliko dni, ko so njegovi policaji Radića poslali v keho — vendar se je vdal v božjo voljo ter šel v Zagreb, najbrže zato, da pove Radiću, da tokrat je prišel on k njemu, drugič bo pa prišla njegova policija. To je moralo nekoliko učinkovati, ker Radić že tri dni nič ne govori, in Uzunović izjavlja zato, da je njegova vlada čvrsta. Vendar se nam zdi, da ni prav, da hodi Maksimović v Zagreb in da tišči Radić v Belgrad. Oba sta na krivi poti, ker sta sporazum in prijateljstvo take

V soglasju z bodočim načinom svetov, ki željno po njem hrepenim, si z utripanjem moje mlade krvi božanski ogenj krotim. Jaz sem mož, mož, mož, popolnoma svoj vse od zaplodka do zadnjega dne, od blage teme v nadejalnem naročju do zda, ko duša vé za svoje cesté. Svet, kri moje krvi in noga moje nogé, gre v kolobar kot je moj zahtev — in večno hlepel bo po rajju in večno v hlepanju trpel. Ko bo nekoč usahnulo moje življenje kot zlahčno drevo preko zime, vem, da bo mračna oblast vsevečnega spanja prekratka za lepí moj sen.

Ne veš, Gospod, da jaz sem tisti mož, ki si iz raja ga pregel? Pa se povrnem tja, ko se vsemir od neba do morja na dvoje bo preklal. To je moj svet, moj lep svet, ki se vabeče mi smeji, od žarkega svita polarnega dne do teme najslajše noči. —

Ernst je bil vedno preobložen z delom. Njegova sijajna energija ga je držala po koncu, vendar mu ni mogla pregnati iz oči utrujenega pogleda. Njegove ljube oči! Po noči ni spal več nego polpet ur. In vendar ni imel nikdar časa, nego polpet ur. In vendar ni imel nikdar časa, nego polpet ur. In vendar ni imel nikdar časa, nego polpet ur. Svojo delavnost kot propagator ni nikdar opustil in bil vedno že daleč naprej oddan za predavanja v delavskih organizacijah. Potem ta volilna borba. Že ta sama je izrabljala vso njegovo moško moč. Zatiiranje socijalističnih založb je njegove skromne dohodka zmanjšala in moral je delati trdo za svoj življenjski obstoj. Prevajal je mnoga znanstvena in filozofska dela za meščanske založnike.

Dalje prihodnjé.

Kakor je delala že Vaša stara mati. bilo je pravilno.

Kuhala ie svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvršen pridatek
k zrnati in žilni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.



sorte pač nemogoča celo v Jugoslaviji, odnosno v SHS-državi.

Državnim nastavljenecem so znižali plače in sedaj protestirajo ogorčeno proti temu vsi: demokrati, klerikalci, radičevci, radikali itd. itd., vsi, prav vsi protestirajo, vsi, prav vsi so bili že na vladi in obljubljali povišanje prejemkov, dali pa nič; vsi, prav vsi protestirajo proti sedanjemu znižanju, znižanje je pa vendar že sklenjeno. Tako ni bil na svetu še nihče kajuniran, kakor prizadeti nastavljenici! Pa kaj hočemo, če je morala meščanskih strank taka, in pa met prizadetih taka!

Herriotova vlada je komaj bila in že je ni več. Pri glasovanju o njenem finančnem programu je ostala tudi ona v manjšini. Sedaj je Poincaré na vrsti, vprašanje pa je, če se bo mogel tudi on vzdržati. Poincaré je skrajni desničar in imperialist. Govori se tudi o možnosti, da pride spet Briand na vlado. Morda bomo pa tudi še doživeli povratek Clemenceauxa, že nekaj let molčečega francoskega tigra. Frank medtem pada in pada. Francozi bodo morali vendar enkrat stabilizirati svojo vlado, kajti časi so tudi za Francijo skrajno resni.

O **nettunskih konvencijah** se zopet veliko piše. Izmenjavajo se telegrami, vrše na vse strani vse mogoče intervencije, meščansko časopisje vseh branž se razburja — no, pa se bodo končno le pomirili in konvencije bodo vendar izglasovane.

Se 15 let bo živel Pašić, so rekli baje zdravniki in je to baje ponovil njegov osebni tajnik. Je pa Pašić vendar korenjak, če mu prorokujejo s tako gotovostjo in kar v naprej še 15 let čilega življenja. Morda se bo Pašić ta čas še enkrat poročil in rodil še enega Radeta, da pokaže Jovanoviču, Maksimoviču in vsem svojim takim in enakim radikalnim pristašem in prijateljem, da je šele na začetku svoje politične in moške kariere, kaj še na koncu!

Nedeljski počitek v trgovskih podjetjih. Zakon o zaščiti delavstva določa za vse trgovine popolni nedeljski počitek. Toda pri nas se ta odredba na različne načine izigrava, tako da se v mnogih mestih niti ne more več govoriti o popolnem nedeljskem počitku, ker je veliko takih trgovin, ki so tudi ob nedeljah dopoldne odprte. To izigravanje zakonih predpisov vrše delodajalci, zlasti oni v provinci, ki se vztrajno bore proti tej reformi. V tem njihovem delu jim gredo često na roke i sami oblastni organi, in to oni, koji so najprej pozvani, da bdijo nad točnim izvajanjem zakonih predpisov. To stanje škodi močno privatnim nameščencem, kateri so s tem prikrajšani za svoj nedeljski počitek, do katerega imajo po zakonu popolno pravico. Savez privatnih nameščencev je zato razvil v celi državi energično akcijo proti takemu kršenju zakona. V zvezi s to akcijo in na poziv vseh delavskih zbornic je interveniralo te dni centralno tajništvo Delavskih zbornic pri ministrstvu socialne politike ter protestiralo proti tej najnovejši praksi, ki gazi priborjene in zakonito priznane pravice privatnih nameščencev. Iz rezultata te intervencije je razvidno, da nekateri veliki župani izstavlajo proti duhu zakona dovoljenja za 2urno nedeljsko delo v trgovinah, ki so v krajih z manj kot 10.000 prebivalci. Zakon pa določa, da more tako dovoljenje izdati samo minister trgovine in industrije v sporazumu z ministrom socialne politike. Še več: nekateri veliki župani (karlovaški in osiješki) so izdali dovoljenja za vso nedeljsko predpoldne! Popolni nedeljski odmor je potreben ne samo delavcem, nego tudi

trgovcem. Zato so tudi trgovci v veliki večini za ohranitev nedeljskega odmora. Le majhen del trgovcev zahteva, da se trgovine odpro tudi ob nedeljah.

Plenarna seja Delavske zbornice se bo vršila 29. avgusta ob 8. dop. v ljubljanski mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so zelo važna, aktualna vprašanja.

Bojevniki — 8. avgusta na Brezje. Notico pod tem naslovom v »Delavski Politiki« št. 127 mi invalidi odobravamo. K temu bi še pridali skromno pripombo, da bi najraje organizatorji in udeleženci, ki romajo vsako leto na Brezje, denar, ki ga porabijo za potnine, darovali sestradanim vojnim žrtvam, kar bi bilo res socialno in humanitarno delo, ne pa da se s takšnim pompom hoče pri nevedni masi zopet okrepiti že padli bojni duh. In pa: čemu za padle vojake moliti, ko pa so vojni kurati nam na bojnih poljanah oznanjali, da so nebesa med časom boja vedno odprta, da je vsak, ki pade v boju, zveličan. Pomagajte raje nam vojnim žrtvam odpravljati našo veliko bedo, potem boste res pravi in veliki bojevniki za odpravo socialnih krivic, ki teže nas vojne žrtve, ne pa, da obratno pomagata z vašim dosedanjim delom in dejanjem kapitalizmu. Invalidi.

Ali je tega treba? Pri prijavi obolenja svojca zavarovanega člana pri pristojni ekspozituri se članu izroči tiskovina, katero mora županstvo izpolniti kot potrdilo po § 45. točki 5 ZZZ. Dokler se tega potrdila ne predloži, se zdravniška pomoč ne nakaže, kakor se je to pripetilo piscu teh vrstic pri ekspozituri v Mariboru. Sedaj pa se začne še le trnjeva pot. Greš torej k 2 uri oddaljenemu županu in oh mila Gerčka, gosp. župana ni doma, oziroma so uradne ure enkrat v tednu in toraj čakaj na milost, da ti med časom čakanja svojec umrje in da ti ni treba iskati več zdravniške pomoči. Zadeva bi se naj preuredila, ker ne gre, da bi radi takšnih in enakih stvari morali zavarovanci trpeti škodo. K. J.

Težka nesreča. V četrtek se je pripetila v Mariboru, v Wildenraierjevi ulici, smrtna nesreča. Uslužbenec mesnega električnega podjetja, Pirkovič, je pri popravljanju električnega voda padel iz precejšnje višine na tla in ostal na mestu mrtev. Po izvršenem popravilu na hišnem pročelju je bil odvezal varnostni pas, ki ga je vezal z lestvijo, nagnil se je pri tem najbrže preveč nazaj, izgubil ravnovesje in padel. Priletel je k nesreči z glavo na tla in bil na mestu mrtev. Pokojni zapuščča štiri nepreiskrbljene otroke. Čudno je, da je to že tretji slučaj nesreče na delu, ki se je pripetel v kratkem v II. mariborskem mestnem okraju.

Važen kongres newyorških socialistov. Kongres socialistične stranke države New York se je vršil v New Yorku dne 3. in 4. julija. Kongres je moral rešiti vprašanje rešitve vprašanja sodelovanja z delavskimi skupinami v letošnji volilni borbi. Socialistične stranke iz vse države so bile zastopane po svojih delegatih.

Zdravi lasje. Kako pogosto se vidi mlade može s plešami, koliko žena se pritožuje nad silnim izpadanjem las! Zdravstvene nepravilne najrazličnejših vrst so lahko temu vzrok. Pa to so le izjeme. Da se lasje obole, je največje posledica nepripravnih glavnih pokrival, prahu, dima in brezštevila škodljivih sredstev. Zdravi lasje pa hočejo biti tudi negovani. Pametno negovanje las pravzaprav ni drugega kot najprimernejše umivanje. Za pranje glave je primerno samo nežno specialno milo, ki temeljito izmije lasišče in nepotrebno lasno maščobo razmili. Vse to pa najbolje stori sodeprosti **Shampoo Elida.**

Impozantno slavlje v Zabukovci.

V nedeljo, dne 18. julija je razvilo delavsko kulturno društvo »Svoboda«, podružnica Zabukovca, svoj rdeči simbol, okrog katerega se hoče v bodoče zbirati vse naše zavedno ljudstvo, zlasti pa naša zavedna mladina, ki hoče služiti zmagi socialistične ideje.

Prapor nosi na svojem drugem licu mogočen klic K. Marksa: Delavci, vseh dežel, združite se! To pa dela našo slavno politično gospodo hudo nervozno in boječo, ter hoče, da se one besede črtajo, pokrijejo ali kakorkoli spravijo iz sveta. Vi delavci pa vedite, kadar se pokažemo s praporom, kaj se skriva pod zagrinjalom na našem praporu — da se skriva namreč pod omenjeno krpo pogibelj za buržuazijo, za proletariat pa značijo one zastrte besede zmago in svobodo!

Nebo se je po dvomesečnem deževju in neurju baš ta dan zjasnilo, ko je zagledal naš simbol luč sveta, je gledalo solnce s celim licem nanj; tako hočemo tudi mi biti obrnjeni s celo dušo k naši ideji.

Nikdar še ni korakala tako velika povorka proletarcev, ravno tako še ni plapolala nikoli toliko rdečih delavskih praporov po našem zakotju. Nasprotna javnost ve sedaj, da nas je še mnogo, mnogo, ki čutimo železno peto kapitalizma in nasprotnikov nad sabo in da naše vrste še rastejo, da se proletarci preko vsega združujejo in postajajo jačji in jačji.

Hvala vsej ogromni zunanji masi, ki nas je ta dan obiskala in s tem pokazala, da se lahko kakorkoli tako snidemo tudi k zmagi. Posebno delavske telovadne enote so lepo rešile svojo težavno in trudapolno nalogo, pokazale so, kako daleč prekašajo meščanske telovadce, čeravno ti naši telovadci stradajo in garajo po revirjih in tovarnah, medtem ko drugi le lenuharijo in uživajo.

Še enkrat hvala vsem društvom, pevcom in godbenikom, ki so tako lepo in vneto sodelovali pri naši slavnosti.

Vsem, ki čutijo proletarsko kri po svojih žilah, kličemo: Naprej k izobrazbi in združitvi in svet bo naš!

Fr. J.

Iz Prekmurja.

Mi Prekmurci imamo res smolo. Po lanski povodnji, ki nam je naredila veliko škodo, ki jo bomo še dolgo občutili, nas je obiskala škarlatinka, katera tudi nam ni prinesla cukrkčkov. Komaj smo vsaj malo pozabili na ti dve nesreči, nas je zadela tretja, ki sicer ni tako huda, a je do gotove mere le nesreča, čeravno je, kakor je dolga in široka — smešna.

Nekateri gospodje tu in onstran Mure in Drave so namreč prišli do imenitne ideje ter začeli gruntati, h kateremu izmed treh nesrečnih narodov — pardon — plemen v naši državi mi Prekmurci spadamo. Pravzaprav sta za enkrat hvala bogu samo dva izmed treh »bratov«, ki se za nas prepirata, to sta brata Slovenec in Hrvat. Tretji je še tiho in se prvima gotovo smeje, če pa še ta začne, bo teater komplet! Stavimo, da če bi Amundsen na severnem tečaju našel živa človeška bitja, bi gotovo vedel h kateri »naciji« spadajo, le našim slavnim filologom je bilo pripuščenno, da se pred celim svetom osmešijo. Ja, pa stvar ni tako enostavna, kot bi kdo utegnil misliti! Vsi ti »jezikoslovci« namreč dobro vedo, da republika, avtonomija in vse take ropotije ne vlečejo več, zato so se začeli med seboj prepirati v katero »naci-

jonalno« škatlo bi nas Prekmurce vtaknili. Pa naj bo, saj je dobro, da so so lotili čiščenja naših jugoslovanskih jezikov, bomo vsaj enkrat vsi skupaj lahko rekli: Naša špraha je rajn, zdaj, ko smo vse fremdne ausdruke vö spucali! Zato pustimo mi Prekmurci gospodo, ki se radi nas prepira, pri miru in smejoč se pojemo našo pesem:

Mi nismo Kranjci, nismo Slovenci,
Mi smo Prekmurci, lüštni ljudje.
Pa tudi Hrvati nečemo biti,
Ker tako hoče gospodin Bendé!
Mi čemo samo naše pravice,
Imeti čemo celi naš juš!
Vse te gospodske partaje norice
Pa naj pobere vrag — pri moj duš!

Posebna kriza mariborskega gledališča.

Par tednov se je govorilo in tudi pisalo, da odide g. Valjo Bratina, ravnatelj drame, iz Maribora, končno je pa gledališka uprava objavila po dnevnikih, da bi Bratina kot igralec in režiser sicer lahko še ostal, a ne več kot ravnatelj drame, ker se to mesto odpravi po želji mnogih kulturnih faktorjev in ker bo dramo boljše vodil nekak režiserski kolegij, kot pa posameznik. Obenem s to objavo so se v »Jutru« razpisali tudi »mnogi mariborski kulturni faktorji« opozarjajoč stare igralce, da mariborsko gledališče ni njih zavetišče, glede g. Bratine pa, da je sicer dober igralec naših kmetijskih tipov alá Bolantač, da je dober scenograf, da se premalo ozira na blagajno, naraščaj itd., a da bo vse boljše rešil »režiserski kolegij«. Kot nekak prolog vsega tega smo pa čitali, da je opereta prav plodonosna, da več ne se kot drama in opera skupaj. — Čudno, da se še ni kdo spomnil, kako polno je bilo gledališče, ko je nastopal nekakšen tatarski »čarodej« Ben Ali. — ter rekel: »Pa dajmo še kaj takega!« — Iz vsega tega je jasno, da je obogatelo mariborsko gledališče za posebno krizo, ki se mora označiti kot ataka na umetnost na eni, na drugi strani pa kot ataka na Bratino kot umetnika in človeka. Da razporedimo in primerimo nasprotno! — Na eni strani so »mnogi mariborski kulturni faktorji«. Čudna stvar. Če pod tem imenom koga iščeš, ga ne najdeš, če pa koga domnevaš, ali če se ti ta ali oni celo na katerikoli način sam predstavi, pa po najboljši volji ne najdeš in ne dobiš odgovora na vprašanja: Kdo ga je odkril, imenoval in kako se kulturno udejstvuje. Potem so razne težave, vse na enem hrbtu, vse nade pa na nepoznanem. Na drugi strani je pa Bratina, ki kot umetnik dela ter se bori že nad 20 let, v Mariboru 7 let in mu tako iz umetniškega kroga izšli faktorji ne morejo in tudi ne smejo odrekati sposobnosti za dosežanje mesto ter mesto njega postavljati anonimnih »kolegijev«. Tu je tudi dovolj znanih in pravih predstavnikov kulturnih društev in končno je tu tudi občina, ki izdaja lepe denarje za gledališče, pa naj ona, ki ima itak nekak gledališčni kurtorij ali svet, skliče anketo resnično legitimiranih predstavnikov kulturnih udruženj in pokretov. Lahko pridejo — seveda odkriti — tudi sedaj prikriti kulturni faktorji, a ravnatelj Bratina mora pred tako anketo imeti besedo, kar ni kako priznanje, ampak najelementarnejša pravica njegovega umetniškega dela v Mariboru. Najlažje bo anketa ugotovila veliko razliko med izdatki za opereto in dramo. Bilo bi dovolj zanimivosti ter bi po prvem razgovoru arbitraža gledaliških razmer prišla najbrž na pravo mesto!

Kulturni pomen socializma.

Napisal dr. Maks Adler. — Prevedel iz nemščine prof. Ivan Fava.

4. Meščanska in proletarska politika:

Nič boljši kakor prvi ugovor tudi ni drugi, ki ga prinašajo proti socializmu, češ da smo mi socialisti politična stranka kakor vsaka druga in da se torej ne smemo s tem ponašati, da smo kaj posebnega, oziroma kulturna stranka. S tem ugovorom pač naši nasprotniki potihoma priznavajo, češ da politične stranke, kakor jih oni razumevajo, pač niso kulturne stranke, priznanje, ki je zelo resnično, kar bomo takoj videli. Seveda smo mi socialisti politična stranka; ali treba si je biti baš glede politike na jasnem, ako hočemo dobro ločiti, kako velika je razlika med meščansko politiko vseh strank s kakršnimkoli imenom in pa med proletarsko politiko. Beseda in pojem »politika« izhaja iz one velike dobe antične (staroveške) demokracije na Grškem, ko se je smatrala skrb za blaginjo lastne skupnosti kot zadeva vseh svobodnih državljanov in sicer kot njih najodličnejša naloga.

Politika pomenja torej ono stremenje, da se pospešuje blaginja celote, t. j. skupni interes vseh državljanov. Od tega svojstva politike pa je ostalo le toliko, da sicer vsaka meščanska stranka trdi, češ da zastopa splošne interese in da hoče le v prospeh celote dobiti vlado države v svoje roke. Treba pa si je le posamezne meščanske

stranke ogledati, da takoj spoznaš, da nobena od njih ne zastopa skupnih interesov, temveč le čisto posebne interese enega razreda, da celo samo nekkih delov enega razreda. Take so n. pr. agrarne stranke, ki vse zastopajo interese poljedelskih posestnikov, kljub temu pa se cepijo v stranke: veleposestva plemenitajev, veleposestnikov in malih posestnikov. Tem strankam nasproti pa so stranke meščanske posesti in pridobitnih krogov, ki se tudi tukaj ločijo v stranke velemeščanstva, magnatov kapitala in industrije in v malomeščanske (n. pr. obrtniške). Vse te stranke pa so odločno ugovarjale, ako bi kdo rekel, da zastopajo le posebne interese svojih ekonomskih skupin. Vsaka od njih hoče imeti državo zase, da bi v imenu države in z njenimi sredstvi tembolj mogla izpolniti svoje posebne koristi.

Tudi proletarska politika zastopa interese neke posebne skupine, namreč razredne koristi proletariata. Toda ti proletarski posebni interesi so čisto drugačnega značaja kakor meščanski. Kajti ti proletarski interesi ne značijo nič manj, kot to, da se izkoriščanje proletariata preneha in da se odpravi tlačenje neposedejočih. Razredni interes proletariata zahteva, da ne bi več obstajale razredne razlike; posebni politični interes proletariata je glavno v tem, da sploh ne bi več bilo v družbi posebnih interesov. Ta cilj se da le tedaj doseči, ako se bo osnoval namesto dosedanjega družabnega reda nov družaben red solidarnosti. Proletarska politika hoče torej osvojiti državo, toda ne, da bi jo v interesu nekega raz-

reda stalno obvladala, temveč da njo in z njo odstrani vsako razredno vladavino. To tvori bistveno razliko med meščansko in proletarsko politiko: prva pripoveduje vedno o splošnih interesih, hoče pa le vpreči državo za svoje posebne koristi, ker tudi ne more drugače. Saj je bistvo meščanske politike, da kot frazo rabi besede o ljudskem blagostanju in o ljudski svobodi, da prikrije svoje razredno opredeljene, po vladi stremeče interese. Proletarska politika pa govori le o razrednih interesih, ona hoče, da pridejo interesi neposedejočih in izkoriščanih do veljave toda le za to, da bi bilo brezimovinstvo in izkoriščanje sploh odpravljeno. Dočim se torej dozdeva, da deluje proletarska politika samo za posebne koristi proletariata, v resnici zastopa, in sicer ona edina — splošne interese. Kajti ona hoče osvojiti državo, da na njeno dosedanje mesto postavi solidarno družbo, v kateri bodo skupna bremena na vse enako razdeljena, za to pa bodo tudi vsi enako deležni uživanja družbene kulture.

Ako kdo torej razume to razliko med meščansko in proletarsko politiko, kar je istovetno z razliko meščanskega in socialističnega življenjskega naziranja, potem se ne bo več spodtkal nad trditvijo, da je socializem kot politična stranka nekaj čisto drugega kakor vsaka meščanska politična stranka. Na tem tudi prav nič ne spremeni, ako ta principijelni značaj socialistične politike v dnevnem političnem boju ni vedno na isti višini.

(Dalje prihodnjic.)

Šport.

Dne 24. t. m. se bo vršil v Hamburgu, Nemčija, zvezni dan delavske telovadne in športne zveze, ki se vrši vsako drugo leto.

Ogromen razmah te bratske zveze v športnem ozirju uvidimo že v sledečih številkah: Od leta 1924 se je število včlanjenih klubov povečalo za 1357 društev, kar znači, da se v Nemčiji bliskovito širi smisel športnega udruževanja in udejstvovanja.

Vsled pritiska, ki se je izvajal na delavske klube, je izstopilo iz zveze 617 društev. Tako so pokazali gotovi krogi, koliko jim je do tega, da smejo tudi delavske pare izvajati telesno vzgojo.

Avstrijski profesionalci, namreč nogometaši, so začeli nastopati po načinu svojih angleških kolegov. Njim ni veliko do tega, da častno zastopajo svoj klub, sebe in športno misel, glavno je, da se žepi napolnijo z denarci. Dežele, katere izkoriščajo dunajski profesionalni nogometaši, so Jugoslavija, Poljska in Rumunija. Treba bo pokazati in naučiti Dunajčane, da v bodoče za drag denar tudi v resnici nekaj pokažejo. Največji neuspeh na svoji turneji je doživel dunajski Rapid v Baesteras (Švedska) 1:6. Amateuri so bili poraženi na Rumunskem z 1:0; tudi dunajski Sportklub se na svojem gostovanju v Beogradu ni preveč izkazal. Še najboljše so se držali dunajski Atletiki (WAC), kateri so z visokimi zmagami zaključili svojo turnejo po Bački in Rumunskem.

Reprezentanca LNP: SK Železnikar, Zagreb 6:1 (1:1). Kakor smo že na kratko poročali, je nastopila prejšnjo nedeljo v Ljubljani reprezentančna enajstovica proti dobremu klubu zagrebških železničarjev, ki so nastopili z obema nadobudnima zvezama Zagreba, z igralcema Leinert in Bubla od SK Derby. — Reprezentančni

team je bil slabo sestavljen, vsled česar je trpela igra. V tem sestavu, posebno kar se tiče napadalne vrste in obrambe, se ne more pričakovati uspeha. Mi se nočemo momentano spuščati v podrobnosti glede sestave, toda naloga kapetana je, da sestavi moštvo, ki bo nekaj zmoglo, nikakor pa ne po klubskem pripadnosti.

Tekmovanje za prvenstvo nogometašev v Jugoslaviji se bliža že svojemu koncu. Finale se vrši v nedeljo 25. t. m. v Zagrebu. Za to tekmo sta se kvalificirala beograjska Jugoslavija in zagrebški Gradanski. Šance, da zmaga, se pripisujejo Jugoslaviji. — Najslabše v tem tekmovalstvu so se izkazali klubi Bačka, Slavija (Osijek) in ljubljanska Ilirija. Posebno poslednja je slovenskemu športu zelo škodovala s porazom, ki ga je doživela, vsled česar zagrebški listi zelo slabo pišejo o našem nogometu.

ŽIKA

je najboljša žitna kava!

Novice iz Mežiške doline.

Na Prevalje je prišel koncem junija t. l. neki gospod, kateri se je izdajal kot strokovni tajnik narodne strokovne zveze. Takoj je našel pristaja v osebi nekega gospoda paznika mežiškega rudnika.

Ta gospod je pa med delavstvom dobro znan radi njegovih manir, ki jih morajo podrejeni prenašati. In baš ta gospod paznik je sedaj začel

delavce organizirati, akoravno je prej vsakega škilavo gledal, ki je bil organiziran. Seveda, ta gospod ne organizira sedaj svoje ljudi v razrednih organizacijah, ker kot kapitalistični agent tega tudi ne more, temveč organizira jih v narodni strokovni zvezi, katere glasilo je »Nova Pravda«, ki je razredni boj zatajila in pokazala s tem, da dela roko v roki z buržuazijo in kapitalizmom.

Pa da pridemo spet k stvari. Ta gospod je takoj vpisal v omenjeno organizacijo, ne da bi prej koga vprašal, podrejene mu delavce. In če se mu bo kdo opiral, bo moral gotovo občutiti njegovo oblast nad njim in ga bo morda še celo spravil ob kruh.

Baš na blaženi »Vidov dan« je bil sklican sestanek, na katerem se je izvolil pripravljalni odbor. Izvolili so ga in za predsednika postavili celo analfabeta, kateri sicer nič ne more zato, če ne zna čitati, ampak oni so že vedeli, zakaj so to storili in ta vzorni organizator v osebi paznika je na izjavo tega delavca, da ne more prevzeti te funkcije, ker ni sposoben, rekel: »Saj vam ne bo treba nič delati, bom že jaz vse napravil.« (Kakor bom sam hotel. Op. por.)

Toraj ta delavec je pošteno priznal, da se ne razume in da ni sposoben, a ti apostoli od nar. strok.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/5, pošlje vsakemu naročniku »Delavske Politike« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

zveze hočejo sedaj na vsak način izrabljati to že itak ubogo delavsko paro v svoje izkoriščevalne svrhe. V naših organizacijah iščemo za funkcionarje najsposobnejše ljudi in priporočamo, naj se tudi vsi drugi izobražujejo, oni se pa izobraženega delavca bojijo, in baš v tem vidimo jasno, kakšni so njihovi nameni.

Delavci, ne nasedajte tem brevestnežem, bodite prepričani, da je mesto za vas samo v razrednih organizacijah. Ne delajte štafaže onim, ki vam pridejo z lepo besedo. Če bi jim bilo res kaj na tem ležeče, da pomagajo delavstvu, ne bi ustanavljali nove organizacije, temveč bi stopili v že obstoječe strokovne organizacije, katere temeljijo na razrednem boju.

Delavci pa, ki so tem ribarjem nasledili, bodo kmalu spregledali in demonstrativno zapustili cibambulsko mišmaš organizacijo ter vstopili v razredno strokovno organizacijo, kamor tudi spadajo.

Širite naš list!

POZOR!

Na svetovnih razstavah v Egerju, Bruslju, Ženevi in Pragi že pred desetletji odlikovana originalna Maršnerjeva šumeča Ilmonada, se sedaj proizvajava v neprekosljivi kakovosti tudi v Jugoslaviji.

Pri nakupu »šumečih bonbonov« naj se pazi na oznako:

Original A. Maršner Brause-Bonbons

in na staroznano zaščitno znamko v obliki peneče čaše z dvema palčkama. Dobi se po originalnih tovarniških cenah pri

LEOPOLD FLORIAN & Co., MARIBOR

Ko dnevni trud konča

nam sladko spanje da — kozarček zdravega



E. JERAS in DRUG LJUBLJANA - MOSTE

Naročajte in širite „Del. Politiko“!

Za tretjino cene imate po zimi sadje in sočivje če ga kuhate v

Weck-u

Plačate lahko z gobami, storži, sadnim in gozdnim semenom. Tovarniška zaloga: „FRUCTUS“, LJUBLJANA Krekov trg 10.

SIEGEL & DRUG

TKALNICA PLATNEGA IN BOMBAŽNEGA BLAGA

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 31

SVITAVY (ČSR), WIEN (NEMŠKA AVSTRIJA)

Volna in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela se dobi v velikih izbiri in po najnižjih cenah pri: **Karel Prelogu**, Ljubljana, Gosposka ulica 3. Stari trg 12.



Čopiče in ščetke

izdeluje najceneje in najlepše

HINKO ŠIMENC
Turjaški trg šte. 8

MODROCE

iz najboljšega domačega in češkega platna, **posteljne mreže**, otomane in tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

LJUBLJANA, Krekov trg 7.

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.

Na drobno! Na debelo!



IVAN JAX in SIN

LJUBLJANA

Gosposvetska cesta 2

najboljši šivalni in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje se poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev 10letna garancija. Pisalne stroje **Adler** in **Urania**. — **Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffner, Kayser.**

Pri vedno večji denarni krizi je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

„DOKO“
V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.
Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vse popravila takoj in najceneje.